

Colostrum: is er genoeg voor iedereen?

Tekst en beeld: Ruben Decaluwé en Sofie Kilroy, Trouw Nutrition

Eenmaal de biggen geboren zijn, is het de kunst om ze ook tot aan spenen zo vitaal mogelijk te houden. Onderzoek uitgevoerd door dierenarts Ruben Decaluwé toont aan dat voldoende colostrumopname hierbij van cruciaal belang is.

Colostrum of biest is de speciale melk die tijdens de eerste 24-36 uur na het begin van de partus door de zeug wordt geproduceerd. Biest (75% water) bevat antilichamen die beschermen tegen bacteriën en virussen. Biest levert daarnaast voedingsstoffen voor de eerste levensdagen en bevat groeifactoren voor de ontwikkeling van het maag-darmstelsel.

Belang voldoende colostrumopname

Het belang van voldoende colostrumopname wordt duidelijk geïllustreerd in de figuur. Sterfte tijdens de lactatie kan oplopen tot ongeveer 25% bij biggen die minder dan 160 g colostrum per kg geboortegewicht dronken, terwijl de sterfte slechts 4% bedroeg bij biggen die meer colostrum dronken. Daarbij is er ook een positief verband tussen de hoeveelheid opgenomen colostrum en de dagelijkse groei tijdens de volledige lactatieperiode en zelfs tot slachtleeftijd. Om goede prestaties van de biggen te bekomen wordt daarom een opname van 250 g per big aangeraden. Uit onderzoek blijkt echter dat ongeveer 40% van de biggen onvoldoende colostrum opnemen. Anderzijds weten we dat ongeveer 30% van de zeugen onvoldoende colostrum produceert. Het probleem is vaak multifactorieel en zowel zeug-, big- en omgevingsfactoren kunnen een rol spelen.

Verbeteren bigvitaliteit en optimale conditie zeug

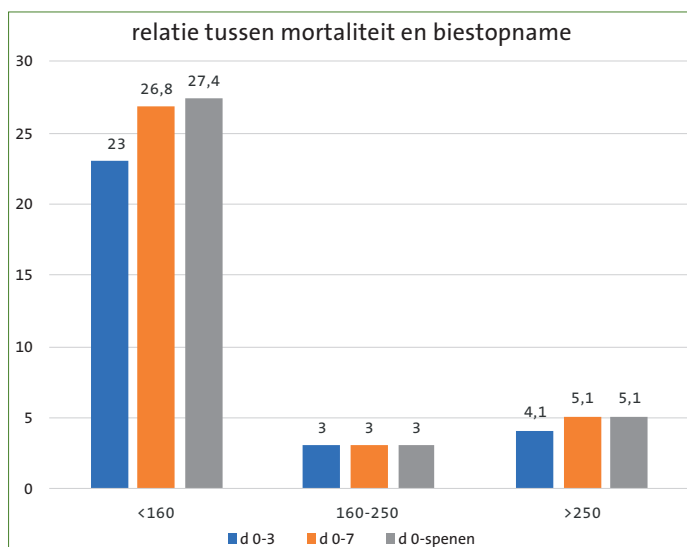
Het beïnvloeden van bigvitaliteit begint al tijdens het geboorteproces, nadien is het de kunst om te zorgen dat elke big voldoende colostrum opneemt. Jammer genoeg bestaat er nog geen complete colostrum-ervanger. Verschillende verlegstrategieën worden in de praktijk toegepast om een colostrumtekort te beperken. Er wordt aangeraden pas ten vroegste 12 uur na de geboorte de biggen te verleggen zodat elke big de kans krijgt om colostrum te drinken bij de eigen moederzeug. Maar

Biestopname is om drie redenen cruciaal.

wanneer er gedurende 36 tot 72 uur niet aan een tepel gezogen wordt, stopt de melkproductie uit die tepel geleidelijk. Verleggen van biggen na 72 uur zal de melkproductie dus niet meer doen toenemen. De negatieve impact hiervan is ook merkbaar tijdens een volgende lactatie. Om de colostrum- en melkproductie zo hoog mogelijk te krijgen bij zeugen spelen verschillende factoren een rol. Zoals beschreven bestaat deze voor 75% uit water. Onvoldoende toegang tot water zal de colostrumgift dus beperken en ook kan zorgen voor constipatie, wat het geboorteproces kan bemoeilijken. Daarnaast is de juiste balans van hormonen nodig. Hormonale therapie heeft echter geen invloed op de colostrumhoeveelheid.

De hoeveelheid functioneel klierweefsel bepaalt de colostrumcapaciteit van een zeug. Dit klierweefsel wordt gevormd gedurende de laatste maand van de dracht en is lineair gecorreleerd met de hoeveelheid colostrum. Een optimale uitbouw van de melkklier is dus uitermate belangrijk. Inzicht in de weefselontwikkeling van de zeug tijdens verschillende levensfasen helpt hierbij. Zo verandert de eiwitafzet gedurende de laatste periode van de dracht namelijk sterk. Kennis binnen Trouw Nutrition Benelux heeft geleid tot het ontwikkelen van het zeugenmodel. Hiermee kan gesimuleerd worden wat de eiwitbehoefte van een zeug is (uitgedrukt in lysinebehoefte in gram per dag) voor het eigen onderhoud maar ook voor bijvoorbeeld de uierontwikkeling, en dat alles onder bedrijfsspecifieke omstandigheden. Zo zien we bijvoorbeeld op basis van simulaties dat zeugen met eenzelfde voederschema maar een hoger aantal totaal geboren biggen (21 in plaats van 18) 11% minder lysine beschikbaar hebben voor de ontwikkeling van de uier. Dit zou een lager toomgewicht en melkproductie van sommige zeugen kunnen verklaren. Verder onderzoek binnen Trouw Nutrition zal dit uitwijzen.

Relatie tussen mortaliteit en hoeveelheid colostrumopname in gram per kilogram geboortegewicht van de big. De mortaliteit tijdens de lactatie kan oplopen tot ongeveer 25% bij biggen die minder dan 160 g colostrum per kg geboortegewicht dronken, terwijl de sterfte slechts 4% bedroeg bij biggen die meer colostrum dronken.